

Klimaatverandering vraagt actualisatie kaders peilbeheer

Extreem droge en extreem natte omstandigheden komen vaker voor en volgens elkaar soms snel op. Ook waterkwaliteit kan een probleem zijn. Dit vraagt om adequaat peilbeheer waarbij het waterschap de waterpeilen per situatie en per gebied tijdig kan aanpassen. Per gebied bedienen we verschillende functies; natuur, landbouw, stedelijk of een combinatie hiervan. Voor iedere functie is verschillend peilbeheer vereist. Ook is maaiveldhoogte en/of grondsoort belangrijk, evenals welke gewassen op het land staan. Wat de gewassen betreft richten we ons peilbeheer in op het grondgebruik wat het meest in dat gebied voorkomt.

Door hogere waterpeilen kan in tijden van droogte extra water in sloten, kanalen en in de grond worden vastgehouden. Lagere waterpeilen maken het bij veel regen mogelijk om water op te slaan en wateroverlast tegen te gaan. Afhankelijk van de situatie wordt de hoogte van de waterpeilen bij de stuwen en gemalen ingesteld. Het waterschap heeft voor het hele gebied minimum- en maximumpeilen vastgesteld, waarbinnen de peilbeheerder mag opereren. Deze liggen vast in de operationele peilenkaart.

Bij hoge waterstanden tegen een dijk of kering bestaat het risico op bezwijken van die kering. Het waterschap kan dit risico verkleinen door het extra hoog opzetten van het waterpeil in de sloot langs de dijk of kering. Met tevens als gevolg dat ook de grondwaterstanden achter de kering langer hoog blijven, wat lokaal tot natschade kan leiden. Met andere woorden 'beschermen dijk heeft prioriteit boven natschade'.

Met peilbeheer wordt bij droogte zoveel mogelijk (grond)water vastgehouden en onnodige afvoer voorkomen. Daarnaast voert het waterschap in een groot deel van het werkgebied water aan voor beregening en de aanvulling van het grondwater. Hogere waterpeilen beperken de schade of opbrengstderving door droogte, maar kunnen het risico op lokale wateroverlast vergroten. Dit kan het geval zijn als bij extreme neerslag in korte tijd (piekbuien) het water niet zo snel kan worden afgevoerd.

Naast schade aan functies landbouw en natuur moet ook schade aan het aquatisch ecosysteem zoveel mogelijk voorkomen worden. Hiervoor is het van belang de vispassages, zeker in de periode oktober – mei, zo lang mogelijk functioneel blijven. Tijdens droogte profiteren ook de vissen van de aanvoer van water. In dergelijke situaties zal waar mogelijk en zinvol de doorvoer van water juist via de vispassage plaatsvinden. In andere gevallen met watertekort gaat de vispassage dicht. Dit is overeenkomstig de zogenaamde verdringingsreeks, waarbij meegewogen is dat het effect op vismigratie tijdens de zomermaanden beperkt is. Soms moet vervuild water afgevoerd worden en eventueel schoon water aangevoerd, om waterkwaliteitsproblemen te verhelpen.

De taak van het waterschap in operationeel beheer is zoveel mogelijk schade te voorkomen dan wel te beperken. Daarvoor zal het beschikbare watersysteem maximaal ingezet worden, zowel aan de natte als aan de droge kant. Aanvullende tijdelijke voorzieningen (zoals extra pompen) worden in principe alleen dan ingezet ter vervanging of compensatie van uitgevallen gemalen of wanneer de schade aan de infrastructuur onevenredig hoog is en redelijkerwijs voorkomen had kunnen worden.

Het peilbeheer zal regelmatig geëvalueerd worden en zo nodig wordt de werkwijze en/of het uitvoeringskader daarop aangepast. Ook de beoogde effecten worden gemonitord en geëvalueerd. Wat kan leiden tot wijzigingen in doelen, ambities of uitvoeringsprogramma's.